

Lausunto Sun 5 Oy:n aurinkovoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta, Säkyä

ES ymplk 25.06.2024 § 73
565/11.00.02/2024

Varsinais-Suomen ELY-keskus pyytää lausuntoja Sun 5 Oy:n Säkyään sijoittuvasta aurinkovoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointi- (YVA) ohjelmasta. Hankkeen tiivistelmä kuuluu seuraavasti:

Hanke

Säkyän aurinkovoimahankkeesta vastaava on Sun 5 Oy, jonka taustalla on SAJM Holding Oy. Hanke sijaitsee Säkyän kunnassa, joka kuuluu Satakunnan maakuntaan. Alustava selvitysalue, josta on tehty ympäristöselvityksiä ja arvioita soveltuvuudesta aurinkosähköntuotantoon, on laajuudeltaan 1590 ha.

Varsinainen tuotantoalue muodostuu neljästä alueesta, jotka sijaitsevat Säkyän kunnassa Kankaanpään taajaman ja Huittisten kaupungin välisellä alueella Säkyänharjun pohjoispuolella. Pohjoinen alue (osa-alue D, noin 120 ha) sijaitsee Takarahkan suoalueen pohjoispuolella, läntinen alue (osa-alue A, noin 400 ha) sijaitsee Satakunnan vankilan eteläpuolella, keskiosan alue (osa-alue B, noin 210 ha) sijaitsee Mäkikylän pohjoispuolella ja itäinen alue (osa-alue C, noin 300 ha) Matkussuon alueella. Tuotantoalueen kokonaislaajuus on noin 1030 ha.

Sähkön siirto toteutetaan hankealueelle ilmajohtona tai maakaapelina. Hankealue on pääosin peltoa, metsää ja entistä turvetuotantoaluetta. Alueen maanomistajien kanssa on tehty vuokrasopimukset noin 950 hehtaarin alueesta. Hankkeen tavoiteltu kokonaisteho on arviolta 550 MWp. Lopullinen hankkeen tuottama sähköenergia riippuu hankkeen toteutuneesta laajuudesta. Hankkeen toteuttaminen vaatii voimajohtolinjan rakentamisen Fingridin kytkinkentälle Huittisten Metsämaalle.

Alueen laajuuden vuoksi on syytä noudattaa ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. YVA-lain mukaan ympäristövaikutusten arviointia sovelletaan yli 200 hehtaarin laajuisen, yhtenäiseksi katsottavan alueen metsä-, suo- tai kosteikkoluonnon pysyväisluonteinen muuttaminen toteuttamalla uudisojituksia tai kuivattamalla ojittamattomia suo- ja kosteikkoalueita, poistamalla puusto pysyvästi tai uudistamalla alue Suomen luontaiseen lajistoon kuulumattomilla puulajeilla. YVA-lain (3§) mukaan arviointimenettelyä sovelletaan lisäksi yksittäistapauksessa myös sellaiseen hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, merkittäviä ympäristövaikutuksia.

Ympäristövaikutusten arviointi käsittää myös 13–14 km pituisen sähkön siirtolinjan rakentamisen arvioinnin (ks. YVA-laki 3§).

Hankkeen perustelut ja tavoitteet

Hankkeen tavoitteena on lisätä Suomen uusiutuvan energiatuotannon kapasiteettia ja vastata siten omalta osaltaan Suomen uusiutuvan energian tavoitteisiin. Hankealueen ja sen lähiympäristön kuvaus Asutus ja elinkeinot Hankealue ja sen lähiseutu on enimmäkseen varsin harvaan asuttua. Asutus keskittyy yleisesti kylätaajamiin ja levittäytyy nauhamaisina ketjuina teiden varsille ja risteyskohtiin.

Hankealueen läntistä osaa lähinnä oleva kylätaajama on Kankaanpää. Hankkeen osa-alueiden väliin sijoittuu Vuorenmaan kylä.

Säkylä sijaitsee Satakunnan maakunnassa. Kunnassa asuu 6 419 ihmistä (vuonna 2022), ja sen pinta-ala on 527,81 km², josta 120,96 km² on vesistöjä. Väestötiheys on 15 asukasta/km².

Maankäyttö ja kaavoitus

Säkylän hankealueella on voimassa Satakunnan kokonismaakuntakaava, joka on vahvistettu ympäristöministeriön toimesta 30.11.2011 ja on saanut lainvoiman KHO:n päätöksellä 13.3.2013. Hankealueella on voimassa myös Satakunnan vaihemaakuntakaava I, joka on vahvistettu Ympäristöministeriössä 3.12.2014 ja saanut lainvoiman korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä 6.5.2016. Vaihemaakuntakaavalla I osoitetaan maa-alueita, jotka soveltuvat tuulivoimatuotannon alueiksi. Kaava täydentää voimassa olevaa maakuntakaavaa. Hankealueella on voimassa myös Satakunnan vaihemaakuntakaava II, jonka Satakunnan maakuntavaltuusto hyväksyi 17.5.2019. Hyväksymispäätös sai lainvoiman 1.7.2019. Vaihemaakuntakaava II kumoaa Satakunnan maakuntakaavan vastaavat merkinnät ja määräykset.

Satakunnassa on käynnistynyt Satakunnan maakuntakaavan 2050 laatiminen vuoden 2021 lopussa. Satakunnan maakuntakaava 2050 laaditaan kaikki maankäyttömuodot kattavana kokonismaakuntakaavana, jolloin käsitellään alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet ja kehittämisen kannalta tarpeelliset alueet koko maakunnan alueella. Hankealueella ei ole voimassa olevia yleis- tai asemakaavoja.

Virkistyskäyttö

Hankealueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei sijaitse valtakunnallisesti merkittäviä retkeily tai vaellusreittejä, kuntien ulkoilualueita eikä kansallis- tai luonnonpuistoja. Hankealueen länsipuolella Metsäjärven alueella sijaitsee luontopolkureittejä, laavu, tulipaikka ja varauskoti. Hankealueen lähellä sijaitsee myös eräpalveluja tarjoava elämyskeskusrakennus Kaarnikka. Hankealueella toimii Kankaanpään ja Vuorenmaan kyläyhdistykset ja Säkylän erämiehet ry. Hankealueella on mahdollista harrastaa jokaisenoikeuden puitteissa muun muassa ulkoilua, marjastusta ja sienestystä. Kalastuskäyttöön hankealue ei sovellu pintavesialtaiden ja virtavesien puutteen takia.

Maisema ja kulttuurihistoriallinen ympäristö ja muinaisjäänne

Hankealueen länsipuolella sijaitsee valtakunnallisesti merkittävä maisema-alue, Köyliönjärven kulttuurimaisema (VAMA 2021, VAM030023). Hankealueen lounaispuolella, noin puolentoista kilometrin etäisyydellä kulkee Huovintie, joka on keskiajan huomattavimpiin kuuluva kulkuväylä. Hankealueen läntiselle osalle (osa-alue A) sijoittuu osittain maakuntakaavaan merkitty maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö Satakunnan vankilan Köyliön osasto, joka satakunnan maakuntakaavaa 2050 varten laaditussa kulttuuriympäristön päivitys- ja täydennysinventoinnissa on poistettu maakunnallisesti merkittävien kohteiden listasta. Hankkeessa laaditaan maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys sekä arkeologinen selvitys, joiden perusteella arvioidaan hankkeen vaikutuksia maisemaan, kulttuurihistorialliseen ympäristöön ja muinaisjäänneksiin. Tulokset esitetään YVA-selostuksessa.

Kasvillisuus ja luontotyypit

Hankealueella tehdään vuonna 2024 kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys. Kasvillisuus ja luontotyypit selvitetään kesällä siten, että arvokkaat kohteet rajataan karttapohjalle. Kustakin kuviosta tehdään yleisluonnehdinta tekstimuodossa. Kasvillisuus- ja muiden luontoselvitysten tarkoituksena on tunnistaa selvitysalueen merkittävät luontokohteet ja jättää ne aurinkovoiman tuotantoalueiden ulkopuolelle.

Linnusto

Hankealueella tehdään vuonna 2024 pesimälinnustonselvitys, metsojen soidinpaikkaselvitys ja pöllöselvitys. Vaikutuksia arvioidaan suorina vaikutuksina hankealueen pesimälinnustoon sekä hankkeen aiheuttamana epäsuorina vaikutuksina muuhun linnustoon. Vaikutukset linnustoon arvioi Sitowise Oy:n luontoasiantuntija sanallisena asiantuntija-arviona.

Muu eläimistö

Hankealueella tehdään vuonna 2024 liito-oravaselvitys, lepakkonselvitys, viitasammakkonselvitys ja nisäkkäiden lumijälkilaskennat – erityisesti huomioiden susien kulkureitit. Eläimistöön kohdistuvia vaikutuksia arvioidaan suorina vaikutuksina hankealueen lajistoon sekä epäsuorina vaikutuksina ekologisten yhteyksien kautta. Vaikutukset eläimistöön arvioi Sitowise Oy:n luontoasiantuntija sanallisena asiantuntija-arviona.

Natura 2000 -alueet, luonnonsuojelualueet ja suojeluohjelmien alueet

Hankealueen keskialueeseen (osa-alue B) rajautuva yksityinen Sunilon luonnonsuojelualue on hankealuetta lähin suojelualue. Hankealueen läheisyydessä sijaitsevia Natura 2000-alueita ovat: FI0200032 Köyliönjärvi SAC/SPA (noin 4,4 km läntisestä osa-alueesta luoteeseen), FI0200161 Pyhäjärvi SAC/SPA (noin 6,5 km läntisestä osa-alueesta lounaaseen) ja FI0200059 Säskylänharju SAC (noin 4 km keskialueesta etelään), joka kuuluu myös Suomen valtion harjajensuojeluohjelmaan. Hankkeessa tehdään Natura-arvion tarveharkinta. Hankkeen vaikutukset Natura-alueisiin, luonnonsuojelualueisiin ja luonnonsuojeluohjelmien alueisiin suoritetaan sanallisena asiantuntija-arviona Sitowise Oy:n toimesta.

Luonnonolot

Hankealueella tehdään kattavat luontoselvitykset vuoden 2024 aikana. Pääosa metsästä on talouskäytössä. Hankealueella sijaitsee myös turvetuotantoalueita. Luontoselvityksissä tunnistetaan mahdolliset hankealueella sijaitsevat arvokkaiksi tunnistetut kohteet, joiden suojeleminen ja säilyttäminen otetaan huomioon hankkeen suunnittelussa.

Pinta- ja pohjavedet

Hankealueen läntinen osa sijaitsee Eurajoen (34) ja Kokemäenjoen (35) päävesistöalueiden vedenjakajalla. Itäinen, keskimäinen ja pohjoinen osa-alue kuuluvat kokonaan Kokemäenjoen päävesistöalueeseen. Hankealueen läntisen osan rajalle sijoittuu Säskylänharju–Virttaankangas-pohjavesialue (0278351). Pohjavesialue kuuluu 1E-luokkaan, eli se on vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue, jonka pohjavedestä pintavesi- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen.

Aurinkovoimahanke on rajattu pohjavesialueen ulkopuolelle. Hankkeessa laaditaan pintavesien hallintasuunnitelma ja sen mukainen vesiluvan tarvearvio.

Liikenne

Hankealueella ja sen välittömässä läheisyydessä ei sijaitse vilkkaasti liikennöityjä väyliä. Merkittävin tie hankealueen läheisyydessä on hankkeen keskisen ja itäisen osa-alueen välistä kulkeva seututie 212 (Vuorenmaantie–Huittistentie), joka yhdistää Säskylän ja Huittisten taajamat. Hankealuetta lähimmät isommat tiet ovat valtatie 12 (Raumantie) noin 7,7 kilometriä hankealueen pohjoispuolella ja kantatie 41 (Turuntie) noin 4,3 kilometriä hankealueen itäpuolella. Valtatieltä 12 hankealueelle johtaa yhdystie 2131 (Pyhän Henrikintie), joka kulkee Köyliönjärven itäpuolelta. Kantatieltä 41 lyhyin yhteys hankealueelle on yhdystien 2101 (Vampulantie) kautta. Läntinen alue sijoittuu pääosin yhdysteiden 2044 (Kankaanpääntien), 12695 (Karhiantien), 12697 (Vankilantien) ja seututien 212 rajaamalle alueelle.

Hankealuetta lähin lentopaikka sijaitsee noin 2 km itäisen alueen eteläpuolella. Kyseessä on yksityinen lentopaikka Vampula. Toiseksi lähin lentopaikka yli 11 km päässä hankealueen luoteispuolella on Euran lentopaikka. Ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa arvioidaan hankkeen vaikutuksia maantie- ja lentoliikenteeseen.

Liittyminen kunnallistekniseen verkostoon

Aurinkovoimalan liittäminen aurinkovoimalan omalta sähköasemalta Fingrid Oyj:n sähköasemalle tapahtuu yhdellä 400 kV noin 13–14 km pitkällä ilmajohtolla. Hankkeessa sovitaan sähköverkkoon liittymisestä kantaverkkoyhtiö Fingrid Oyj:n kanssa.

Arvioitavat ympäristövaikutukset

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä tarkastellaan hankkeen vaikutuksia kokonaisvaltaisesti ihmisiin, ympäristön laatuun ja tilaan, maankäyttöön, elinkeinoihin ja luonnonvaroihin sekä näiden keskinäisiin vuorovaikutussuhteisiin YVA-lain ja -asetuksen edellyttämässä laajuudessa. Hankkeesta aiheutuvia vaikutuksia arvioidaan hankkeen koko elinkaaren ajalta eli noin 40 vuoden ajalta. Vaikutuksia arvioidaan rakentamisen ja toiminnan aikana sekä toiminnan päätyttyä.

Suunnitellun aurinkoenergiaprojektin keskeisimpiä selvitettäviä ympäristövaikutuksia ovat:

- vaikutukset ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen sekä elinkeinoihin
- vaikutukset rakennuspaikkojen luonnonympäristöön
- vaikutukset pesimä- ja muuttolinnustoon
- vaikutukset riistalajeihin
- vaikutukset liito-oravaan, lepakoihin ja viitasammakkoon
- vaikutukset susireviireihin
- vaikutukset lähialueiden Natura-alueisiin ja muihin luonnonsuojelualueisiin
- vaikutukset maisemaan ja merkittäviin maisema-alueisiin
- vaikutukset maankäyttöön
- vaikutukset muinaisjäänneisiin ja rakennettuun kulttuuriympäristöön
- vaikutukset virkistyskäyttöön ja metsästykseseen
- vaikutukset pohjavesiin
- vaikutukset pintavesien valuntaan
- yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa

Ympäristövaikutusten arvioinnit laaditaan asiantuntija-arvioina hyödyntäen laadittuja selvityksiä ja olemassa olevaa tietoa. Hankkeessa hyödynnetään erilaisia selvitys- ja arviointimenetelmiä.

Laadittavat selvitykset

Erityisselvitysten avulla voidaan muodostaa kattava kuva alueen erityispiirteistä ja siten selvitysten rooli ympäristövaikutusten arviointiprosessissa (YVA) on varsin keskeinen. YVA-menettelyn yhteydessä hankkeessa toteutetaan vuonna 2024 seuraavia selvityksiä:

- o Arkeologinen inventointi
- o Kasvillisuus selvitys
- o Lepakkoselvitys
- o Liito-oravaselvitys
- o Pesimälinnustoselvitys
- o Pöllöjen soidinselvitys
- o Petolintuselvitys
- o Metsäkanalintuselvitys
- o Viitasammakkoselvitys
- o Maanisäkkäiden lumijälkilaskennat
- o Sähkönsiirron rakenteet
- o Sähkömagneettisten kenttien arviointi
- o Maisemaselvitys
- o Havainne- ja maastokuvat
- o Hiilitaselaskelma
- o Asukaskysely
- o Pintavesien hallintasuunnitelma
- o Mikrovaluma-alueanalyysi
- o Natura-arvioinnin tarveharkinta
- o Alueellisten ekologisten yhteyksien analyysi
- o Muut YVA-menettelyssä vaadittavat selvitykset

Selvitystarpeet voivat muuttua ja tarkentua YVA-menettelyn ja suunnittelun edetessä.

YVA-ohjelma on esityslistan oheismateriaalina.

Lisätietoja	Ympäristöpäällikkö Jukka Reko, puh 044 3302 492
Esittelijä	Ympäristöpäällikkö Jukka Reko
Päätösehdotus	<p>Sun 5 Oy:n Säskylän aurinkoenergiaprojektin ympäristövaikutusten arviointiohjelma kattaa laajasti eri vaikutusten selvitykset ja arvioinnin. Hankkeessa on positiivista, että hanke sijoittuu suurelta osin entisille tai käytöstä poistettaville turpeenottoalueille, joille tulee järkevää jatkokäyttöä.</p> <p>Hankkeen vaikutusten arviointiin ei liene olemassa juuri parempiakaan menetelmiä, kuin YVA-ohjelmassa esitetyt kvalitatiiviset menetelmät. Menetelmät perustuvat kuitenkin rajallisen joukon osittain subjektiivisiin arvostuksiin ja varsin lyhyenä ajanjaksona tehtyihin selvityksiin, mikä voi vähentää vaikutusten arvioinnin luotettavuutta.</p> <p>Hankkeen aurinkopaneelit ja sen ilmajohto sijoittuvat osittain metsäalueille, mikä lisää yhdessä muiden seudun aurinko- ja tuulivoimahankkeiden kanssa metsien muuttumista avoimiksi alueiksi pitkäksi ajaksi.</p>

Paneelialueiden aitaaminen vähentää liikkumismahdollisuuksia. Tästä syystä luonto- ja virkistyskäyttöön liittyviä vaikutuksia on tarkasteltava erityisellä huolellisuudella. Paneelienttien sijoittumista Sunilon luonnonsuojelualueen viereen ja vaikutuksia suojelualueeseen olisi hyvä vielä tarkastella niin, että suojelualueen viereen jätettäisiin paneeleista vapaa koskematon vyöhyke. Yhteisvaikutusten arviointiin muiden seudun aurinko- ja tuulivoimahankkeiden kanssa on syytä panostaa merkittävästi, koska hanke sijoittuu osin samalle metsäiselle alueelle ja samaan viherkäytävään, kuin moni muu hanke.

Hankkeen edellyttämässä luvissa voi vesiluvan sijaan tulla kyseeseen vesilain mukainen ilmoitus ojituksesta. YVA-selostukseen olisi hyvä sisällyttää selvitys siitä, miten aurinkovoimalan rakenteiden poistaminen taloudellisesti esim. vakuuksien avulla järjestetään voimalan elinkaaren päätyttyä ja konkurssitilanteessa.

Hankkeen tavoitteissa ja vaikutuksissa tulisi selvittää tarkemmin millä tavalla ja kuinka paljon juuri tämä hanke vähentää kansallisia kasvihuonepäästöjä sekä tavoitetta saavuttaa hiilineutraalius. Suomen sähköntuotanto on jo tällä hetkellä pääosin hiilineutraalia. Muiden tuuli- ja aurinkovoimahankkeiden myötä sähkön tuotanto lisääntyy lähitulevaisuudessa valtavasti Suomessa joka tapauksessa, jolloin sähkön kulutuksen tarve lisääntyy. Mitä fossiilisten polttoaineiden kulutusta tällä hankkeella on tarkoitus korvata?

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

=====